

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 4 Medi 2012

Swyddog / Aelod Arwain: y Cynghorydd Eryl Williams
Aelod Arwain dros Addysg

Awdur yr Adroddiad: Hywyn Williams
Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cwsmeriaid

Teitl: **Cydbwyllgor y Gwasanaeth Rhanbarthol Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Ar 21 Chwefror 2012, cymeradwyodd y Cabinet yr Achos Busnes Terfynol ar gyfer y Gwasanaeth Rhanbarthol Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion. Yn yr Achos Busnes Llawn, nodwyd bod angen sefydlu Cydbwyllgor i lywodraethu'r strwythur Rhanbarthol newydd ledled Gogledd Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn nodi Cylch Gorchwyl manwl ac aelodaeth ar gyfer y Cydbwyllgor.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cael cymeradwyaeth y Cabinet i Gylch Gorchwyl ac Aelodaeth y Cydbwyllgor i'w sefydlu'n unol â'r penderfyniad i dderbyn yr Achos Busnes Llawn a sefydlu Gwasanaeth Rhanbarthol Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion newydd, ledled chwe Awdurdod Gogledd Cymru.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Cadarnhau bod y Cydbwyllgor yn cael ei sefydlu'n unol â'r adroddiad.

3.2 Penodi'r Aelod Arwain dros Addysg i gynrychioli'r Awdurdod ar y Cydbwyllgor.

3.3 Cymeradwyo Cylch Gorchwyl a swyddogaethau dirprwyedig y Cydbwyllgor fel y'u nodir ym mharagraff 4 yr adroddiad.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Crynodeb

Penderfynodd chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru ym mis Mawrth 2012:

(a) Cefnogi a chymeradwyo'r Achos Busnes Llawn ar gyfer sefydlu Gwasanaeth Rhanbarthol Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion erbyn mis Ebrill 2013.

(b) Cefnogi argymhelliad Bwrdd Rhaglen Addysg Gogledd Cymru i fabwysiadu Cydbwyllgor gydag Awdurdod Cynnal fel model llywodraethu.

- (c) Ar ôl hynny, cafodd Cyngor Gwynedd ei gymeradwyo gan Grŵp Prif Weithredwyr y chwe Awdurdod Lleol i fod yr Awdurdod Cynnal i'r Gwasanaeth Rhanbarthol.

Ar ôl gwerthuso'r dewisiadau'n fanwl, yr argymhelliad yn yr Achos Busnes Llawn oedd mabwysiadu model llywodraethu sy'n seiliedig ar ddull Cydbwyllgor / Awdurdod Cynnal. Mae'r gwaith o sefydlu'r Gwasanaeth yn mynd rhagddo bellach. Bydd y Bartneriaeth yn seiliedig ar gytundeb ffurfiol ("Cytundeb Rhwng Awdurdodau") sy'n gwneud penderfyniad mis Mawrth 2012 yn effeithiol i sefydlu'r Gwasanaeth. Mae'r Cytundeb Rhwng Awdurdodau'n diffinio rolau a chyfrifoldebau'r Partneriaid a'r Awdurdod Cynnal yn ogystal â threfniadau llywodraethu. Yn rhan o'r broses honno, nododd yr Achos Busnes Llawn strwythur amlinellol i'r Cydbwyllgor ond byddai manylion penodol yr aelodaeth a'r Cylch Gorchwyl yn destun ystyriaeth a gwaith pellach. Lluniwyd yr adroddiad hwn o ganlyniad i'r broses honno ac mae'n argymhell aelodaeth a chylch gorchwyl ffurfiol y Cydbwyllgor yn seiliedig ar yr Achos Busnes Llawn a chyingor cyfreithiol pellach.

4.2 Cydbwyllgor

Nodwyd strwythur aelodaeth bosibl y Cydbwyllgor yn yr Achos Busnes a hynny gan gydnabod y byddai angen mireinio hwn ymhellach. Roedd yr Achos Busnes Llawn fel y'i derbynnir hefyd yn amlinellu cwmphas y gwasanaeth arfaethedig a swyddogaeth y Cydbwyllgor yn y strwythur hwnnw. Bydd y Cydbwyllgor yn cael ei lywodraethu gan Reolau Gweithdrefn yr Awdurdod Cynnal.

4.3 Aelodaeth y Cydbwyllgor

Mae aelodaeth arfaethedig y Cydbwyllgor a nodir isod yn adlewyrchu'r strwythur a amlinellwyd yn yr Achos Busnes Llawn. Mae'r newid allweddol mewn perthynas â hawliau pleidleisio'r aelodau Cyfetholedig. Mae cyfyngiad cyfreithiol sy'n golygu na chaiff aelodau Cyfetholedig y Cydbwyllgor bleidleisio ar benderfyniadau*.

Y cworwm angenrheidiol i gyfarfodydd y Cydbwyllgor fydd pump (5) aelod pleidleisio o'r Cydbwyllgor. Bydd y Cytundeb hefyd yn darparu ar gyfer presenoldeb dirprwy os yw'n ofynnol.

Aelodau Pleidleisio	Aelodau Swyddog – Dim Pleidlais
6 x Aelod Portffolio Addysg <i>un o bob ALI yng Ngogledd Cymru</i>	6 x Prif Swyddog Addysg Statudol <i>un o bob ALI yng Ngogledd Cymru</i>
Aelodau Cyfetholedig Heb Bleidlais*	Swyddogion yn Bresennol
1 x Cynrychiolydd Esgobaeth a <i>enwebir o Esgobaeth gyfan Wrecsam, Llanelwy a Bangor, ar dymor chwe-misol sy'n cylchdroi</i>	1 x Cynrychiolydd Cyfreithiol
1 x Cynrychiolydd Ysgolion Cynradd 1x Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd 1x Cynrychiolydd Ysgolion Arbennig	1 x Cynrychiolydd A151
1x Cynrychiolydd Llywodraethwyr	Arbenigwyr eraill yn ôl y gofyn

Fel y darperir ar ei gyfer yn yr Achos Busnes Llawn, byddai Grŵp Defnyddwyr Ysgolion a Llywodraethwyr RSEIS yn enwebu cynrychiolydd Uwchradd, Cynradd, Arbennig a Llywodraethwyr i gymryd y seddi priodol ar y Cydbwyllgor.

4.3 **Cylch Gorchwyl a Swyddogaethau Dirprwyedig y Cydbwyllgor**

Bydd y Cytundeb Rhwng yr Awdurdodau hefyd yn diffinio'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y Cydbwyllgor, gan gynnwys ei Gylch Gorchwyl a'i Bwerau Dirprwyedig. Wrth wneud hynny, bydd hefyd yn nodi pa faterion sy'n cael eu neilltuo'n benodol i'r awdurdodau partner unigol eu pennu. Dyma gylch gorchwyl a phwerau dirprwyedig arfaethedig y Cydbwyllgor:

- I. hyrwyddo cydweithio wrth ddarparu'r Gwasanaeth drwy:
 - hwyluso gwaith partneriaeth adeiladol;
 - ymgysylltu â buddgyfranogwyr a rhan-ddeiliaid allweddol pan fydd yn briodol; a
 - chynnal gweithgareddau eraill o'r math a gyfrifir i hwyluso'r Gwasanaeth, neu sy'n addas i ddarparu'r Gwasanaeth yn llwyddiannus; a
- II. goruchwyllo rheolaeth y Gwasanaeth a sicrhau bod y Gwasanaeth yn cael ei ddarparu a'i fod yn perfformio'n unol â disgwyliadau'r Awdurdodau Partner fel yr adlewyrchir yn yr Achos Busnes Llawn, y Cytundeb Rhwng yr Awdurdodau a'r Cynlluniau Comisiynu a Busnes Blynyddol y cytunwyd arnynt;
- III. cymeradwyo'r gyllideb i'r Gwasanaeth bob blwyddyn;
- IV. cymeradwyo'r cynllun busnes i'r Gwasanaeth bob blwyddyn;
- V. monitro a rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r Gwasanaeth;
- VI. cadarnhau ceisiadau gan y Gwasanaeth am gyllid cyllideb ychwanegol gan Gynghorau unigol;
- VII. cymeradwyo strwythur staff y Gwasanaeth;
- VIII. penodi Prif Swyddog y Gwasanaeth;
- IX. penderfynu ar gamau disgyblu yn erbyn y Prif Swyddog; a
- X. lle bo'n ofynnol, pennu neu drefnu pennu apeliadau mewn perthynas â materion Adnoddau Dynol.

Neilltuir y materion canlynol yn benodol i'w penderfynu'n unigol gan y Cabinet:

- I. cymeradwyo trefniadau llywodraethu partneriaeth rhwng Cynghorau;
- II. cynyddu cyllideb dros gyfraniadau Cyngor y cytunwyd arnynt;
- III. caffael y gwiriadau sicrhau ac archwilio angenrheidiol; a
- IV. terfynu'r Bartneriaeth.

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Yn Sir Ddinbych, rhoddwyd blaenoriaeth i godi cyflawniadau addysgol yn ystod bodolaeth y Cynllun Corfforaethol diwethaf. Mae trafodaethau gydag Aelodau a rhan-ddeiliaid ynghylch cynnwys y Cynllun Corfforaethol newydd a'r ddogfen ymgynghori bresennol wedi nodi bod hyn yn flaenoriaeth am y 5 mlynedd nesaf.

6. **Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

Nid yw'r argymhellion yn yr adroddiad hwn yn cynnwys unrhyw bwysau cost cysylltiedig ac nid oes unrhyw oblygiadau i feysydd gwasanaeth eraill.

7. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal ac a gafwyd Sgrinio i Asesu Effaith ar Gydraddoldeb?

Cynhaliwyd ymgynghoriadau manwl â phob rhan-ddeiliad wrth greu'r Achos Busnes Llawn. Mae ymgynghoriadau manwl dilynol hefyd wedi digwydd â'r staff y mae'r newidiadau hyn wedi effeithio arnynt. Ymgynghorwyd â'r Adran Gyfreithiol ynghylch y Cylch Gorchwyl a goblygiadau ehangach yr adroddiad hwn.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol i'r argymhellion yn yr adroddiad hwn.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Pe na fyddai'r Cydbwyllgor yn cael ei sefydlu, gan lwyr amgyffred y cyngor cyfreithiol a gafwyd, gallai'r model llywodraethu fod yn destun herio, yn enwedig am y bydd yn gyfrifol am gyflogi staff. Drwy ddatblygu Cylch Gorchwyl clir a rheolau clir ynghylch aelodaeth, bydd y Cydbwyllgor yn gallu bod mewn sefyllfa glir a chryf i lywodraethu'r endid newydd yn effeithiol. Gallai peidio â chytuno i'r argymhellion hyn wanhau'r model llywodraethu y cytunwyd arno yng nghyfnod yr Achos Busnes Llawn.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

A101 Deddf Llywodraeth Leol 1972

A20 Deddf Llywodraeth Leol 2000

Rheoliadau Llywodraeth Leol (Trefniadau Gweithredol) (Cyflawni Swyddogaethau) (Cymru) 2002

Mae swyddogion cyfreithiol yng Ngwynedd, yr Awdurdod Cynnal, ac yn Sir Ddinbych, wedi cynghori bod angen y Cylch Gorchwyl a'r swyddogaethau dirprwyedig, ac wedi cynghori ar eu geiriad.